

ПРОБЛЕМА ВИБОРУ МЕТОДІВ ПРОГНОЗУВАННЯ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ТА НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Коваленко А.С.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Постійні фінансово-економічні коливання, що спостерігаються в економіці України і світу, вимагають перегляду методичного забезпечення оцінки будь-яких процесів та прийняття управлінських рішень. Непередбачуваність кон'юнктури, нестабільність, різноспрямований вплив зовнішніх чинників, обмеженість достовірних даних, – все це спонукає до пошуку рішень в умовах невизначеності.

Сьогодні широко застосовуються методики лінійного детермінованого моделювання. Такі моделі як дискримінантний аналіз або кореляційно-регресійні моделі прогнозування здобули наукове визнання. Можна нарахувати десятки інтегральних показників, що вказують на той чи інший стан, які сформульовані за основними кількісними показниками ефективності функціонування. Вони привабливі простотою розрахунків та невеликою кількістю інформації, необхідної для обчислення. Однак на практиці нерідко результати таких оцінок виявляються далекими від фактичних результатів або неадекватними зовнішньому середовищу та можуть піддаватися сумніву.

Однією з теорій, що поєднує основи точної математики, проте і враховує специфічні, неточні характеристики, є нечітка логіка або теорія нечітких множин. Її застосування обумовлюється необхідністю врахування неформалізованих чи слабоформалізованих аспектів задля релевантності отриманих результатів прогнозу чи оцінки. Наприклад, введення так званих лінгвістичних змінних, коли для оцінки важливо врахувати якісні характеристики, що важко виразити математично. Дані моделі можуть враховувати зовнішні фактори впливу, що сьогодні дуже важливо для українських підприємств у сучасних реаліях. Часто такі моделі потребують експертних оцінок, що, у свою чергу, викликає питання до якості експертів та об'єктивності суджень.

Так чи інакше, задля успішної діяльності будь-якого суб'єкта господарювання, важливі дієві управлінські рішення. Якість останніх на-прямую залежить від чітких прогнозів та оцінок. Нестійкий фінансово-політичний стан та загальна нестабільність потребують нових підходів до управління. Методичне забезпечення повинно відповідати викликам умов невизначеності.